

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
(ศพก.) อำเภอสันติสุข
จังหวัดน่าน

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล.....นายเสนอ กานนท์.....

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้.....บ้านเลขที่ ๒๕๑ หมู่ ๕ บ้านโป่งคำ ตำบลดู่พงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน.....

โทรศัพท์.....๐๙๘-๗๖๔๘๗๔๑.....Facebook.....เสนอ กานนท์.....Line.....เสนอ กานนท์.....

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๒ ปัจจุบันอายุ ๕๖ ปี.....

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา.....ประถมศึกษา.....

สถาบันการศึกษา.....โรงเรียนบ้านโป่งคำ.....

คณะ/สาขาวิชา.....-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....-.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร.....๑๘๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔.....

- นายเสนอ กานนท์

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....พืชผัก.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน...๔...แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงเรียนรู้การปลูกผักในโรงเรือน

การจัดการโรงเรือน: อากาศ แสง ความชื้น และอุณหภูมิ การให้น้ำแบบระบบน้ำหยด (เรียนรู้เทคนิคการให้น้ำให้เพียงพอไม่มากเกินไป) การใช้สารเคมีอย่างเหมาะสม ใช้เฉพาะเมื่อจำเป็น ใช้ในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามวงจรพืชคำนวณปริมาณให้พอดี ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๒. แปลงเรียนรู้ไม้ผลผสมผสาน

ปลูกไม้ผลหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน เรียนรู้การจัดการพื้นที่เพื่อให้ผลผลิตหมุนเวียนตลอดปี ลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ

๓. แปลงเรียนรู้เกษตรผสมผสาน

ผสมผสานผัก ไม้ผล และเลี้ยงสัตว์น้ำหรือสัตว์เล็ก เช่น ปลา ไก่ เรียนรู้การจัดการน้ำและของเสียให้เกิดประโยชน์ เช่น น้ำหมัก น้ำขี้ไก่ ปุ๋ยหมัก

๔. แปลงเรียนรู้การทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพ

มีบ่อหมักวัสดุเหลือใช้ แบ่งเป็นปุ๋ยหมักแบบต่างๆ เช่น ปุ๋ยหมักธรรมชาติ หรือปุ๋ยชีวภาพ ลดต้นทุน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และใช้ประโยชน์ร่วมกับแปลงผักและไม้ผล

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน...๔...ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานเรียนรู้การปลูกผักในโรงเรือนพร้อมระบบน้ำ

ฐานเรียนรู้การปลูกผักในโรงเรือนพร้อมระบบน้ำ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกผักในโรงเรือน โดยมีการติดตั้งระบบน้ำหยด เพื่อให้การให้น้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสม่ำเสมอ.

ฐานเรียนรู้นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการปลูกผักในโรงเรือนอย่างถูกต้อง, ลดความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมภายนอก, เพิ่มผลผลิต และลดต้นทุนในการผลิต

๒. ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก

ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยหมัก เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและเศษอินทรีย์วัตถุต่างๆ

ฐานเรียนรู้นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน นำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่ลดลง

๓. ฐานเรียนรู้การปลูกไม้ผลผสมผสาน

ฐานเรียนรู้การปลูกไม้ผลผสมผสาน เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการปลูกไม้ผลหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้มีผลผลิตหมุนเวียนตลอดทั้งปี และสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้อย่างเต็มที่.

ฐานเรียนรู้นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการปลูกไม้ผลหลากหลายชนิดช่วยลดความเสี่ยงจากความเสียหายจากศัตรูพืช หรือสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงใช้พื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำได้

๔. ฐานเรียนรู้การจัดการพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

ฐานเรียนรู้การจัดการพื้นที่ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และมีความยั่งยืนในระยะยาว.

ฐานเรียนรู้นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้การปลูกพืชหลายชนิด เพื่อลดความเสี่ยงและเพิ่มรายได้ เน้นการจัดการน้ำให้มีใช้อย่างเพียงพอตลอดทั้งปี ทั้งเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๕.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน.....๑.....หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) หลักสูตรการลดต้นทุน
- ๒) หลักสูตรการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน.....๑.....หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) หลักสูตรเกษตร ผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) หลักสูตรการใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยหมักเพื่อลดการใช้สารเคมีในการปลูกพืช
- ๒) หลักสูตรการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ๓) หลักสูตรการปรับปรุงบำรุงดิน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การปลูกผักในโรงเรือนแบบปลอดภัยและใช้สารเคมีอย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

- ให้เกษตรกรและผู้สนใจเรียนรู้เทคนิคการปลูกผักในโรงเรือนให้ได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพ
- เรียนรู้การจัดการน้ำ ปุ๋ย และสารเคมีอย่างเหมาะสมตามวงจรพืช
- ลดความเสี่ยงจากศัตรูพืชและสภาพอากาศ ส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยต่อผู้บริโภค

เนื้อหาหลักสูตร

- การออกแบบและจัดการโรงเรือน: ขนาด, วัสดุคลุม, การระบายอากาศ, แสงและความชื้น
- การเตรียมดินและปุ๋ย: ใช้ปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยเคมี และสารปรับปรุงดิน
- การปลูกและการดูแลผัก: ระยะปลูก, การรดน้ำด้วยระบบน้ำหยด, การตัดแต่งใบ
- การจัดการศัตรูพืชและโรคพืช: การใช้สารเคมีอย่างเหมาะสม, การป้องกันเชิงชีวภาพ
- การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังเก็บเกี่ยว

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

- บรรยาย/สาธิต: อธิบายหลักการและเทคนิคโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ
- ฝึกปฏิบัติจริง: ให้ผู้เรียนลงมือปลูก ดูแล และเก็บเกี่ยวในโรงเรือนจำลอง
- การประเมินผลและแลกเปลี่ยนประสบการณ์: ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเทคนิคที่ได้ทดลองจริง

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑. บทบาทของประธานศูนย์การเรียนรู้ ศพก. ในการจัดทำแผนฯ

เป็นตัวแทนของเกษตรกรและเครือข่ายการเรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่อำเภอสันติสุข เชื่อมโยงข้อมูลระบุปัญหา และเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมต่อการพัฒนาด้านเกษตรของอำเภอสันติสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่และโอกาสในการพัฒนาภูมิปัญญาเกษตร

๒. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ

๒.๑) การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ ร่วมประชุมหรือสัมมนาเชิงพื้นที่กับเกษตรกร สสำรวจปัญหาและความต้องการของเกษตรกร เช่น การขาดความรู้ด้านการเกษตรสมัยใหม่ การจัดการศัตรูพืช การตลาด การบริหารจัดการน้ำ รวมทั้งทำฐานข้อมูลเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรเพื่อใช้ประกอบการวางแผน

๒.๒) การเสนอแนวทางการพัฒนา นำข้อมูลจากพื้นที่เสนอให้คณะกรรมการขับเคลื่อนงานระดับอำเภอ พิจารณา พร้อมเสนอแนวทางแก้ไข เช่น การจัดอบรมเทคนิคการเกษตร การสร้างแปลงสาธิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

๒.๓) การเข้าร่วมประชุมเชิงวางแผน ร่วมประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ และจังหวัด นำเสนอปัญหาและความต้องการ ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อหาวิธีการแก้ไขและบูรณาการโครงการต่าง ๆ

๒.๔) การติดตามผล หลังจากเสนอแผน จะเป็นตัวแทนติดตามผลในพื้นที่

๖. ๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

๑. ขั้นตอนการจัดทำ

๑. สสำรวจข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์

- ศพก.ศูนย์หลักของอำเภอรวบรวมข้อมูลพื้นที่ เช่น จำนวนเกษตรกร สมาชิกกลุ่มเกษตรกร พืช/สัตว์ที่ปลูก/เลี้ยง ปัญหาการผลิต/การตลาด ความต้องการเรียนรู้ของเกษตรกร
- วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่และทรัพยากรที่มี เช่น แปลงสาธิต แหล่งน้ำ เครื่องจักรกลเกษตร

๒. ระบุปัญหาและความต้องการ

- จัดประชุมร่วมกับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อระบุปัญหาการเกษตรและความต้องการการเรียนรู้
- จัดทำรายการกิจกรรมที่ต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกร

๓. ร่างแผนปฏิบัติการราย ศพก.

- กำหนด เป้าหมาย ของแผน เช่น เพิ่มผลผลิต ปรับปรุงคุณภาพสินค้า พัฒนาความรู้และทักษะเกษตรกร
- กำหนด กิจกรรม ที่จะดำเนินการ เช่น การจัดฝึกอบรม การจัดทำแปลงสาธิต การสร้างเครือข่ายตลาด
- ระบุ ระยะเวลา ของแต่ละกิจกรรม
- ระบุ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เช่น จำนวนเกษตรกรเข้าร่วม จำนวนแปลงสาธิตที่จัดตั้ง จำนวนสินค้าที่ผ่านมาตรฐาน

๔. พิจารณาและปรับปรุงร่างแผน

- เสนอต่อ คณะทำงาน/คณะกรรมการศพก.อำเภอสันติสุข เพื่อให้ข้อเสนอแนะ
- ปรับปรุงร่างตามคำแนะนำและความเหมาะสม

๕. นำเสนอและอนุมัติ

- ๑) เสนอร่างแผนต่อ คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ หลังจากอนุมัติแล้ว นำแผนไปปฏิบัติและติดตามผล

๒. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

กลุ่ม/บุคคล	หน้าที่ในการจัดทำแผน
ประธานศพก.อำเภอ	ประสานงานกับเกษตรกรและหน่วยงานราชการ นำข้อมูลจากพื้นที่เสนอ ในแผน
เจ้าหน้าที่ศูนย์เรียนรู้ (ศพก.)	รวบรวมข้อมูล จัดทำร่างแผน และติดตามผล
เกษตรกร/สมาชิกศพก.	ให้ข้อมูลปัญหาและความต้องการ ร่วมระบุกิจกรรมและตัวชี้วัด
เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ	ให้คำปรึกษาเชิงวิชาการและเทคนิคการเกษตร ช่วยร่างกิจกรรม
หน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ (อบต., เทศบาล, กศน.)	ให้ข้อมูลด้านทรัพยากร การฝึกอบรม และงบประมาณสนับสนุน
คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้าน การเกษตรระดับอำเภอ/จังหวัด	ให้ความเห็นชอบและตรวจสอบความสอดคล้องกับนโยบายจังหวัด

ภาคผนวก 3.2

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

แผน ราย ศพก.

อำเภอ...สันติสุข.... จังหวัด...น่าน..... ประจำปีงบประมาณ 2567

ชื่อเกษตรกรต้นแบบนายเสนอ กานนท์..... สินค้าหลักพืชผัก.....

จุดเด่น การปลูกพืชแบบเกษตรผสมผสาน

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ			22,400													
- ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย																
- ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.																
- กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน																
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้																
2.การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้			2,400													
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การลดต้นทุนการผลิตผัก	1	ฐาน														
* ใช้สัปดาห์ การใช้อินทรีย์ การใช้ชีวภัณฑ์																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การทำปุ๋ยหมัก	1	ฐาน														
* การใช้ปุ๋ยคอก การใช้เศษวัสดุ																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การวางแผนการผลิต	1	ฐาน														
* การผลิตพืชผักปลอดภัยแบบยั่งยืน																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การจัดการพื้นที่ตามแนวทาง เกษตรทฤษฎีใหม่	1	ฐาน														
* การจัดการแปลง																
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง การลด	1	เรื่อง	3,600													
ต้นทุนการผลิตผักปลอดภัย																
- วิเคราะห์ปริมาณธาตุ NPK ในดิน เติบโตดิน																
2.3 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ ศพก.	1	เรื่อง	2,400													
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน																
- ข้อมูลวิชาการ																
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
2.4 พัฒนาศูนย์เครือข่าย			6,000													
- คัดเลือก/รับรองศูนย์เครือข่าย																
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย																
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ																
2.5 คณะกรรมการ ศพก.			2,000													
- ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	4	ครั้ง														
- ติดตามผลการเปลี่ยนแปลงผลงาน																
การถ่ายทอดเทคโนโลยี																

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ค.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
3. การให้บริการของ ศพก.																
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง														
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร																
3.3 Field Day	1	ครั้ง/ราย														ร่วมงานวัน Field Day ของเขตฯ
- เตรียมการก่อนร่วมงาน																
* ประชาสัมพันธ์																
* เตรียมเกษตรกรร่วมงาน																
* ประสานการสนับสนุนหน่วยงานภาคี																
- ร่วมงาน																
- สรุปผล																
3.4 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	-	ครั้ง														
4. การอบรมเกษตรกร			6,000													
- การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ของ ศพก. ตลอดจนบุคลากรผลิตตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร	3/10	ครั้ง/ราย														ครั้งที่ 3 เป็นการจังหวัดที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- สรุปผลการอบรม																
5. พัฒนาศักยภาพ																
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเองและสมาชิก																
6. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
6.1 การรายงานความก้าวหน้า																
6.2 สรุปผลการดำเนินงาน																

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายเสนอ กานนท์ เดิมประกอบอาชีพค้าขายไอศกรีมอยู่ที่กรุงเทพมหานครผันตัวเองจากชีวิตในเมืองกรุง กลับคืนสู่บ้านเกิดที่จังหวัดน่านเนื่องจากพ่อแม่แก่แล้วต้องการกลับมาดูแลท่านมุ่งมั่นทำการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ เริ่มแรกพื้นที่ใช้ปลูกข้าวโพดเป็นส่วนใหญ่ แต่รายได้ไม่ดีไม่เพียงพอต่อการยังชีพเพราะบางปีราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงทำให้ขาดทุนบางครั้งเกิดภัยธรรมชาติทำให้ผลผลิตเสียหายได้ผลผลิตไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งการปลูกพืชเชิงเดี่ยวยังเป็นการทำลายหน้าดินทำให้ดินเสื่อมโทรม

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ นายเสนอ กานนท์ ได้ปรับเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ในการทำเกษตรจึงหันมาปลูกพืชตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยปลูกพืชผักแบบผสมผสาน และเลี้ยงสัตว์ทำให้ไม่ต้องซื้อคนอื่นนอกจากนั้นยังมีส่วนที่เหลือสามารถนำไปขายเพื่อสร้างรายได้ได้อีกทางโดยเฉพาะการทำเกษตรแบบปลอดภัยลดการใช้สารเคมีปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวสู่วิถีการทำเกษตรแบบยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้พื้นที่น้อยให้ผลตอบแทนสูง โดยเริ่มจากการปลูกผัก ซึ่งได้รับการสนับสนุนโรงเรียนปลูกผักจากโครงการพระราชดำริ จำนวน ๑ หลัง และได้เข้าร่วมโครงการขยายผลแบบโครงการหลวงไปง่คำจึงได้ปลูกผักและส่งขายให้กับโครงการหลวงโดยได้เริ่มสร้างโรงเรียนโดยการสนับสนุนและพลาสติกจากโครงการหลวง ส่วนตัว ได้ลงทุนไม้และปรับพื้นที่และได้เข้าร่วมโครงการเกษตร ทฤษฎีใหม่กับ ส.ป.ก. ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ทั้งนี้ได้มีการจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมมากขึ้นจนสามารถเป็นจุดเรียนรู้แก่เกษตรกรทั่วไป เป็นต้นแบบของเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนการทำ การเกษตรแบบเชิงเดี่ยวมาเป็นการเกษตรแบบไร่นาสวนผสมได้อย่างเต็มรูปแบบ

นายเสนอ กานนท์ ได้ศึกษาหาความรู้ในด้านการทำการเกษตรแบบผสมผสานทั้งจากหน่วยงานต่างๆ เช่นโครงการขยายผลโครงการหลวงไปองค์สำนักงานเกษตรอำเภอ สถานีพัฒนาที่ดินน่าน ฯลฯ และจากสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ สื่อออนไลน์ เช่น YouTube เป็นต้นและหลังจากนั้นก็ได้อบรมกิจกรรม การปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ และสะดวกต่อการทำกิจกรรมในสวน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ความท้าทายที่ผลักดันให้นายเสนอ กานนท์ หันมาใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการเกษตร ในปัจจุบันเกิดจาก ทั้งปัญหายุทธศาสตร์และสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวนทำให้ผลผลิตไม่แน่นอน ราคาพืชผล ผันผวนสูงจนส่งผลกระทบต่อรายได้ ความเสื่อมโทรมของดินและทรัพยากรน้ำจากการใช้สารเคมีต่อเนื่องในการปลูกพืชเชิงเดี่ยว รวมถึงปัญหาศัตรูพืชและโรคระบาดที่ควบคุมได้ยาก นอกจากนี้ยังมีความท้าทายด้านแรงงานที่ลดน้อยลง เพราะคนรุ่นใหม่ไม่ค่อยอยากทำการเกษตร อีกทั้งตลาดและผู้บริโภคปัจจุบันให้ความสำคัญกับมาตรฐาน ความปลอดภัย และคุณภาพของผลผลิตมากขึ้น ปัจจัยเหล่านี้ทำให้ต้องปรับตัวโดยหันมาใช้ความรู้เชิงวิชาการ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และสร้างความมั่นคงทางอาชีพในระยะยาว

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรม การเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- ๑) การติดตั้งระบบรดน้ำแบบให้น้ำตามเวลา (Timer)
- ๒) การให้น้ำผักโดยใช้ระบบน้ำหยด
- ๓) การปลูกผักในโรงเรือน
- ๔) การใช้แห่นาง
- ๕) การรื้อไถขึ้นแปลง/พรวนดิน

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑) การติดตั้งระบบรดน้ำแบบให้น้ำตามเวลา (Timer)

- ติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมเวลา (Timer) เข้ากับระบบท่อน้ำหลัก
- ตั้งค่าระยะเวลาและปริมาณการให้น้ำให้เหมาะสมกับชนิดพืช
- ตรวจสอบการทำงานของระบบให้น้ำอัตโนมัติอย่างสม่ำเสมอ
- ช่วยประหยัดแรงงานและทำให้การให้น้ำสม่ำเสมอมากขึ้น

๒) การให้น้ำผักโดยใช้ระบบน้ำหยด

- วางท่อน้ำหลักและต่อท่อย่อยไปยังแถวปลูก
- ติดตั้งหัวหยดน้ำบริเวณโคนต้นพืช
- เชื่อมต่อกับปั้มน้ำหรือถังเก็บน้ำ
- ปรับปริมาณน้ำให้เหมาะสมเพื่อให้พืชได้รับน้ำตรงจุดและลดการสิ้นเปลือง

๓) การปลูกผักในโรงเรือน

- สร้างโครงสร้างโรงเรือนด้วยวัสดุ เช่น โครงเหล็กหรือไม้ และคลุมด้วยพลาสติกใส
- ติดตั้งระบบให้น้ำ เช่น น้ำหยดหรือสปริงเกอร์ขนาดเล็ก
- จัดการระบบระบายอากาศเพื่อควบคุมอุณหภูมิและความชื้น
- จัดการด้านสุขอนามัยเพื่อลดการเกิดโรคและแมลงศัตรูพืช

๔) การใช้ແຜ່ນແດງ

- เตรียมพื้นที่ให้มีน้ำขังตื้น ๆ สำหรับการเลี้ยงແຜ່ນແດງ
- นำແຜ່ນແດງไปปล่อยให้กระจายเต็มพื้นที่
- ดูแลไม่ให้น้ำล้นเกินไปและควบคุมศัตรูของແຜ່ນແດງ เช่น หอยเชอรี่
- เมื่อແຜ່ນແດງเจริญเติบโตเต็มที่ที่สามารถไถกลบลงดินเพื่อเพิ่มไนโตรเจนให้กับดิน

๕) การรื้อไถขึ้นแปลง/พรวนดิน

- กำหนดพื้นที่ที่จะทำการไถและพรวนดิน
- ใช้รถไถย่อยดิน กำจัดวัชพืช และปรับหน้าดินให้เรียบ
- ทำการยกร่องหรือขึ้นแปลงตามชนิดพืชที่ปลูก
- ตรวจสอบสภาพดินให้ร่วนซุยและเหมาะสมต่อการเพาะปลูก

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

๑) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

- เก็บตัวอย่างดินจากแปลงปลูกในความลึกที่เหมาะสมแล้วส่งตรวจหาค่า pH และธาตุอาหาร
- อ่านผลวิเคราะห์เพื่อดูความต้องการของดินและพืช จากนั้นเลือกสูตรปุ๋ยที่เหมาะสม
- คำนวณอัตราปุ๋ยตามคำแนะนำและกำหนดช่วงเวลาใส่ เช่น ร่องพื้นหรือเสริมระหว่างการเจริญเติบโต
- ใส่ปุ๋ยตรงเวลาและตรงจุด โดยโรยหรือฝังหว่านโคนพืชให้เหมาะสม
- บันทึกการใช้ปุ๋ยและติดตามผลผลิตเพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงในรอบต่อไป

๒) การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

- สำรวจแปลงและติดตามการระบาดของศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ
- ใช้วิธีป้องกัน เช่น ปลุกพืชหมุนเวียน ใช้พันธุ์ต้านทาน หรือจัดการแปลงให้สะอาด
- ใช้วิธีชีวภาพ เช่น ปลปล่อยตัวห้ำ ตัวเบียน หรือใช้เชื้อรากำจัดโรคพืช
- ใช้วิธีกายภาพ เช่น กำจัดวัชพืช ตัดส่วนที่เป็นโรค หรือใช้ตาข่ายป้องกัน
- ใช้สารเคมีอย่างมีเหตุผล เฉพาะเมื่อจำเป็น โดยเลือกชนิดที่ปลอดภัยและปฏิบัติตามคำแนะนำ
- ประเมินผลหลังดำเนินการและบันทึกข้อมูลเพื่อใช้วางแผนต่อไป

๓) การผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP)

- เตรียมพื้นที่เพาะปลูกให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ และห่างจากแหล่งมลพิษ
- ใช้น้ำ ปุ๋ย และสารเคมีที่ปลอดภัย ได้มาตรฐาน และไม่เกินอัตราที่กำหนด
- จัดการแปลงอย่างเป็นระบบ มีการบันทึกข้อมูลการใช้ปัจจัยการผลิตทุกครั้ง
- ดูแลสุขลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน เช่น ล้างมือก่อนเก็บเกี่ยว และใช้อุปกรณ์สะอาด
- เก็บเกี่ยวผลผลิตในเวลาที่เหมาะสม ใช้ภาชนะสะอาด และบรรจุพร้อมติดรหัสย้อนกลับ
- ผ่านการตรวจประเมินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับรองมาตรฐาน GAP

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก. ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๕.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ..นาข้าว.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐-๓-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒) ..โรงเรือนปลูกผัก.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐-๒-๕๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) ..พื้นที่ไม้ผล (ทุเรียน).....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑-๓-๕๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๔) ..พื้นที่ไม้ผลผสมผสาน.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๒-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ..ปลานิล.....จำนวน.....๑,๐๐๐.....(ตัว)

๒.๒) ..ปลาชุก.....จำนวน.....๕๐๐.....(ตัว)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ..ไก่พื้นเมือง.....จำนวน.....๑๐ - ๑๕.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า...ผลผลิตผัก...มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)กางขัง.....เป็นเงิน.....๒,๖๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)เบบี่ฮ้องเต้.....เป็นเงิน.....๓,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓)แตงกวาญี่ปุ่น.....เป็นเงิน.....๓,๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔)คะน้า.....เป็นเงิน.....๒,๖๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕)ไม้ผลผสมผสาน.....เป็นเงิน.....๑๓,๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๖)ปลา กบ ไก่.....เป็นเงิน.....๑๐,๐๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต...๓๒,๑๐๐...บาท/ไร่

รายได้...๒๐,๐๐๐ - ๒๕,๐๐๐...บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ.....ผลผลิตจากในสวนเช่น มะนาว ตะไคร้ พืชสมุนไพรอื่นๆ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ...๕๐ - ๑๐๐...บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ.....ผลผลิตจากการขายยางพารา ปลาหรือกบ.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ...๓,๕๐๐ - ๕,๐๐๐...บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน) ได้จากอะไรบ้าง

ระบุ.....ผลผลิตจากผักในโรงเรือน เช่น กวางตุ้ง เบบี่ฮ้องเต้ แตงกวาญี่ปุ่น และคะน้า.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ...๑๘,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐...บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน) ได้จาก
อะไรบ้าง

ระบุ.....ผลผลิตจากไม้ผลในสวน เช่น เงาะ มะม่วง ลองกอง และไม้ผลอื่นๆ.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๕,๐๐๐-๗,๕๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง คือการได้พัฒนาความรู้และทักษะด้านการเกษตร ทั้งเรื่องเทคนิคการผลิต การจัดการแปลง และการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงการเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำ การวางแผน และการแก้ไขปัญหา อีกทั้งยังเกิดความภาคภูมิใจและความสุขจากการเห็นผลสำเร็จของเกษตรกรที่นำความรู้ไปปรับใช้จริง

เกษตรกรรายอื่น การดำเนินงานของศูนย์ช่วยให้พวกเขาเข้าถึงความรู้ เทคนิค และแนวทางการผลิตที่ทันสมัย สามารถปรับปรุงผลผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มคุณภาพสินค้าได้อย่างเป็นรูปธรรม เกษตรกรยังได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และเกิดแรงบันดาลใจให้เกษตรกรรุ่นใหม่สนใจทำเกษตรอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน การดำเนินงานของศูนย์ช่วยสร้างความเข้มแข็งในด้านการเกษตร ทำให้ชุมชนสามารถผลิตสินค้าได้คุณภาพ มีความสามารถแข่งขันในตลาด และลดความเสี่ยงด้านรายได้ การรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ยังช่วยสร้างความสามัคคีและความร่วมมือระหว่างสมาชิก ส่งผลให้ชุมชนมีความมั่นคงและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ในการทำเกษตรของเรามีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมหลายด้านมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หนึ่งในเทคโนโลยีสำคัญคือระบบน้ำหยดในโรงเรือนผัก ซึ่งช่วยให้การให้น้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการสูญเสีย และป้องกันไม่ให้สารเคมีไหลลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้สามารถรักษาทรัพยากรน้ำของชุมชนได้อย่างยั่งยืน

อีกทั้งการทำปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรก็เป็นอีกหนึ่งนวัตกรรมที่ช่วยลดการทิ้งวัสดุอินทรีย์และลดมลพิษ โดยนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ในการบำรุงดิน ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมีและช่วยให้ดินอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ส่งผลให้พืชเจริญเติบโตได้ดีโดยไม่ทำลายระบบนิเวศในแปลงเกษตร ลดการเผาในพื้นที่เกษตรซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบอย่างมากในพื้นที่จังหวัดน่านในปัจจุบัน

นอกจากนี้ การปลูกไม้ผลผสมผสานและเกษตรผสมผสานยังช่วยรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ลดความเสี่ยงจากศัตรูพืช และใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศัตรูพืชโดยใช้สารเคมีอย่างเหมาะสมและตรงเวลายังช่วยลดสารตกค้าง ลดความเสียหายต่อสิ่งมีชีวิตในพื้นที่ และสนับสนุนการเกษตรที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ด้วยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเหล่านี้มาปรับใช้ ทำให้การเกษตรของเราสามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และที่สำคัญคือช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในแปลงเกษตรของตนเองและในชุมชนโดยรอบ ทำให้เกิดการเกษตรแบบยั่งยืนที่สามารถสืบสานต่อไปได้ในระยะยาว

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในศูนย์เรียนรู้เกษตรกร (ศพก.) ไม่เพียงช่วยเพิ่มผลผลิตและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร แต่ยังมีประโยชน์สำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ กิจกรรมต่างๆ เช่น การปลูกผักในโรงเรือน การทำปุ๋ยหมัก และการปลูกไม้ผลผสมผสาน ช่วยลดการใช้สารเคมีและน้ำอย่างสิ้นเปลือง ทำให้ทรัพยากรน้ำและดินได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู

การใช้ปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและเศษอินทรีย์ช่วยลดการทิ้งขยะอินทรีย์และสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้ดิน ทำให้ดินมีคุณภาพสูงขึ้น ลดความเสื่อมโทรม และลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี นอกจากนี้ การปลูกไม้ผลผสมผสานและเกษตรผสมผสานยังช่วยรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ลดความเสี่ยงจากศัตรูพืช และใช้พื้นที่เกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยกิจกรรมเหล่านี้ ศพก. จึงเป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืน และเป็นตัวอย่างในการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในแปลงเกษตรของเกษตรกรและในชุมชนโดยรอบ ทำให้เกิดสมดุลระหว่างการผลิตพืชอาหารและการรักษาสีเขียวแวดล้อม

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ผลสำเร็จของการปฏิบัติงานในฐานะศูนย์เรียนรู้เกษตรกร (ศพก.) เป็นที่ประจักษ์ชัดเจนจากความสามารถในการจัดการและถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรของพื้นที่ได้อย่างครบถ้วน เจ้าหน้าที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เกี่ยวกับ ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร เช่น สภาพดิน น้ำ ภูมิอากาศ และศัตรูพืชในพื้นที่ สามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปวางแผนและปรับปรุงการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริง

นอกจากนี้ การใช้ฐานเรียนรู้ต่างๆ ในศพก. ทำให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้ เทคนิคการปลูกพืช การจัดการน้ำ การทำปุ๋ยหมัก และการปลูกไม้ผลผสมผสาน ทำให้สามารถลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและศัตรูพืช พร้อมทั้งเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของพืชผลได้อย่างยั่งยืน

ด้วยความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานในศพก. ทำให้ผู้ปฏิบัติงานและเกษตรกรมีความเข้าใจในบริบทของพื้นที่ สามารถวางแผนการเกษตรอย่างเป็นระบบ และส่งต่อความรู้สู่ชุมชนอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

เป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการปลูกผักในโรงเรือน ต้นแบบเกษตรกรในการทำการเกษตรแบบไร้สารสวนผสม เกษตรกรผู้นำต้นแบบการทำการเกษตรปลอดภัยอย่างยั่งยืน ซึ่งมีเกษตรกรทั่วไป และผู้ที่สนใจทั้งในพื้นที่อำเภอสันติสุขและในพื้นที่จังหวัดน่านเข้ามาศึกษาดูงานและเรียนรู้ในการปลูกผักนอกจากนี้ยังมีหน่วยงานต่างๆ นำเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรเข้ามาศึกษาเรียนรู้อีกด้วย

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึง การรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

มีบทบาทสำคัญในการเป็นที่ปรึกษาและแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รับเรื่องร้องเรียนและข้อเสนอแนะจากเกษตรกร เพื่อนำไปวิเคราะห์และจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการดิน น้ำ การป้องกันศัตรูพืช หรือการเพิ่มผลผลิต

นอกจากนี้ยังให้คำปรึกษาในเรื่องเทคนิคการปลูกพืช การใช้ปุ๋ยและสารเคมีอย่างถูกต้อง รวมถึงแนวทางการจัดการแปลงเพาะปลูกแบบยั่งยืน ทำให้เกษตรกรสามารถปรับปรุงการผลิต ลดความเสี่ยง และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันที ส่งผลให้การเกษตรในพื้นที่มีคุณภาพและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ด้วยการให้บริการอย่างใกล้ชิดและตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกร ศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม

ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) อำเภอสันติสุข จึงเป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนและแก้ไขปัญหาการเกษตรในชุมชน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

มีบทบาทสำคัญในการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและวิชาการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่ โดยส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้ามาสอบถามปัญหาหรือเทคนิคการเกษตรที่สนใจภายในศูนย์ศพก.

ในกรณีที่ประธานศูนย์ฯ ไม่ทราบข้อมูลเฉพาะหรือข้อมูลเชิงลึก ก็จะประสานงานและสอบถามมายังเจ้าหน้าที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำสำนักงานเกษตรอำเภอสันติสุข เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องและทันสมัย ช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สามารถปรับปรุงการผลิต และตัดสินใจทางการเกษตรได้อย่างมั่นใจ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ท่าผ่านช่องทางหลากหลาย เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตในแปลงเรียนรู้ การประชุมกลุ่มเกษตรกร และการให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว ซึ่งช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงเทคนิคและแนวทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของศูนย์

เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมได้นำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการปลูกผักในโรงเรือน การทำปุ๋ยหมัก การปลูกไม้ผลผสมผสาน และการจัดการน้ำและดินอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การผลิตมีคุณภาพ ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และลดต้นทุนการผลิต

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ คือ เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต พัฒนาการจัดการภายในแปลงให้ยั่งยืน และบางรายได้นำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อให้เพื่อนเกษตรกรในชุมชน ทำให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่องและการเกษตรที่มีประสิทธิภาพในวงกว้าง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิตผักในอำเภอสันติสุข (แปลงใหญ่ผักอำเภอสันติสุข) แลกเปลี่ยนข้อมูลการผลิต บริหารจัดการปัจจัยการผลิตร่วมกัน เช่น รวมกันซื้อปัจจัยการผลิต วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการผลิตผัก
- สร้างเครือข่าย Smart Farmer จังหวัดน่านแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการปลูกผักปลอดภัย และขยายตลาด

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลและประสานงานการดำเนินงานของศูนย์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คอยกำหนดทิศทางการพัฒนา วางแผนกิจกรรม และติดตามผลการดำเนินงานของฐานเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างเกษตรกร ศูนย์ศพก.เครือข่าย และหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนด้านข้อมูล ข่าวสาร และวิชาการเกษตร ทำให้การถ่ายทอดองค์ความรู้และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรให้เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ฯ รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกร ทำให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่องและการปฏิบัติจริงในพื้นที่ ทำให้ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การมีส่วนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคนิคการเกษตร และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริง

เปิดโอกาสให้ได้เห็นเกษตรกรนำความรู้ไปปรับใช้จริง ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น คุณภาพพืชดีขึ้น และการจัดการแปลงที่เป็นระบบมากขึ้น มีส่วนช่วยแก้ไขปัญหา สนับสนุนเกษตรกร และส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืนในชุมชน เป็นความภาคภูมิใจที่ชัดเจนของผู้ปฏิบัติงาน

เป็นทั้งศูนย์กลางการเรียนรู้และแรงขับเคลื่อนสำคัญในการสร้างชุมชนเกษตรที่เข้มแข็ง และเป็นตัวอย่างที่ดีในการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนในพื้นที่

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

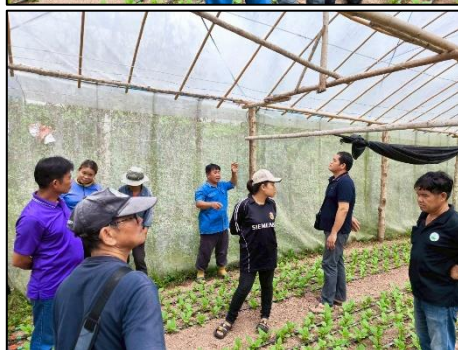
๑. ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) อำเภอสันติสุข
๒. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดภัยบ้านโป่งคำ
๓. ประธานกลุ่มปลูกผักโครงการหลวงโป่งคำ
๔. คณะกรรมการผักแปลงใหญ่อำเภอสันติสุข

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

หลังจากที่ นายเสนอ กำนันท์ ได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการทำการเกษตรและได้รับการยอมรับและยกย่องให้เป็นต้นแบบการเรียนรู้การปลูกผักแบบปลอดภัยและต้นแบบการทำไร่นาสวนผสมได้มีการถ่ายทอดแนวคิดและความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจจะปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรสามารถเข้ามาเรียนรู้และปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

- เรียนรู้ไม่หยุด วางแผนและลงมือทำเลย -

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

นายเสนอ กานนท์ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) อำเภอสันติสุข
 นายนพดล อุปลัมภ์ เกษตรอำเภอสันติสุข
 นายนนัญชัย เครื่องใจ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
 นางสาวปาริฉัตร จินดา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียนโดยใช้วิธีการการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่ผ่านมาของประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยเริ่มจากการเก็บข้อมูลจากประสบการณ์จริง ผลสำเร็จ หรือปัญหาที่เกิดขึ้น ผ่านการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การสังเกต หรือการลงพื้นที่

จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูล ก่อนสรุปเป็นบทเรียนที่ชัดเจน เช่น ปัญหาที่พบและแนวทางในการแก้ไข แล้วจัดทำเอกสารหรือสื่อเผยแพร่ให้ทีมงาน องค์กร และเกษตรกรผู้ถูกถอดบทเรียนรับทราบ เพื่อนำไปปรับปรุงกระบวนการหรือคู่มือการทำงาน เครื่องมือที่มักใช้ประกอบด้วย Fishbone Diagram, SWOT Analysis, Mind Mapping รวมถึงเอกสารบทเรียน Knowledge Management System

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ผัง ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร นายเสนอ กานนท์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

